יֶדַע עַם
במה לפולקלור יהודי

עורכת
שמחה סיאני

כרך מ״ח מספר 85-86

החברה העברית לְיֶדַע עַם
ירושלים, תשפ״ב - 2022

העורכים הקודמים

יום-טוב לוינסקי – תש"ח-תשל"ג (1948—1973)

חיים שוורצבוים – תשל"ה-תשמ"ד (1974—1984)

שמואל זנגוויל כהנא – תשמ"ו-תשנ"א (1986—1991)

יצחק גנוז – תשל"ה-תשע"ח (1974—2018)

מועצת המערכת

יצחק גנוז, צבי מלאכי, שמחה סיאני, משה שוורצבוים ונתן שיפריס

כתובת למשלוח מאמרים ותגובות

החברה העברית לידע עם, ת. ד. 8485, ירושלים, 9108402

על העטיפה

תצלום כיסא אליהו שנוצר ברומא, 1860 (המוזיאון היהודי, רומא).

אנו מודים לד"ר אולגה מילאסקי (Dr. Olga Melasecchi), מנהלת המוזיאון היהודי של רומא, ולצלם ארלדו דה לוקה (Araldo De Luca), על עזרתם האדיבה והרשות לפרסם את התצלום.

לדיון בכיסא אליהו בקרב יהודי איטליה, ראו מאמרו של שלום צבר בחוברת זו.

© כל הזכויות שמורות

תוכן העניינים

פתח דבר - שמחה סיאני 5

מדור א' : חקר הפולקלור היהודי 7

- על החוש השביעי -ספרות ההומור ביידיש ובעברית
מאת יחיאל שיינטוך - יצחק גנוז 8
- כיסאות אליהו מאיטליה - אומנות ומסורת עממית - שלום צבר 12
- שני תלמידי חכמים שהיו בעירנו - מיכאל ריגלר 40
- על הלחם לבדו - שמחה סיאני 51
- "ועתה הייתי לשני מחנות" - דני שרירא 68

מדור ב' : בספרות העברית 77

- תורת ה' תמימה - יהודה ליבס 78
- גשם מקשקש על הגג: עבר קיץ, כלה חגו
שבעה שירי סוכות של ח"נ ביאליק ושובר בצידם - זיוה שמיר 92
- נשים וחלומות בספרות חז"ל - חיים וייס 104
- מוטיב הזקנה בשירי הצימודים - יהודית דישון 116

מדור ג' : אמונות ומגיפות 133

- ידיעות אחדות על מגיפות בקהילות יהודיות בתימן - אהרן גימאני 134
- "צא ממנה או שאשחט אותך!" - גירוש שדים בין יהודים ומוסלמים
בתימן התחתונה - תום פוגל 154
- הלילית והנפה בפולקלור התוניסאי - צביה טובי 166

מדור ד' - חבל על דאבדין ולא משתכחין 175

- נדודי מייסד ידע עם בחברת היהודי הנצחי בין ארכיון ומאמרים -
גלית חזן-רוקם וישראל ברטל 176
- המניפסט הספרותי של יחיאל פיינער והטרמת השואה - מוניק דהן ויחיאל שיינטוך 185
- פרופסור יהודה ניני - יש נביא בעירו - דני בר עוז 216
- מוניש - י"ל פרץ - תורגמו מיידיש רותי זקוביץ-ברזין ויחיאל שיינטוך 222

מדור ה': על מוזיאונים בישראל 233

- מאוסף פרטי לארכיון כהלכתו - על הארכיון והמוזיאון לתיאטרון
ע"ש ישראל גור ועל אוסף בנימין זוסקין - לאה גילולה 234

המחברים 245

YEDA AM

JOURNAL OF THE ISRAEL FOLKLORE SOCIETY

Editor
Simha Siani

Vol. 48 No. 85-86

The Israel Folklore Society YEDA AM
Jerusalem, 2022